



# Amisbarometri 2024

## *Poimintoja tuloksista*



Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry  
sakkiry.fi



Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus sr  
otus.fi

Yhteistyössä



OPETUS- JA  
KULTTUURIMINISTERIÖ

Teollisuus  
liitto



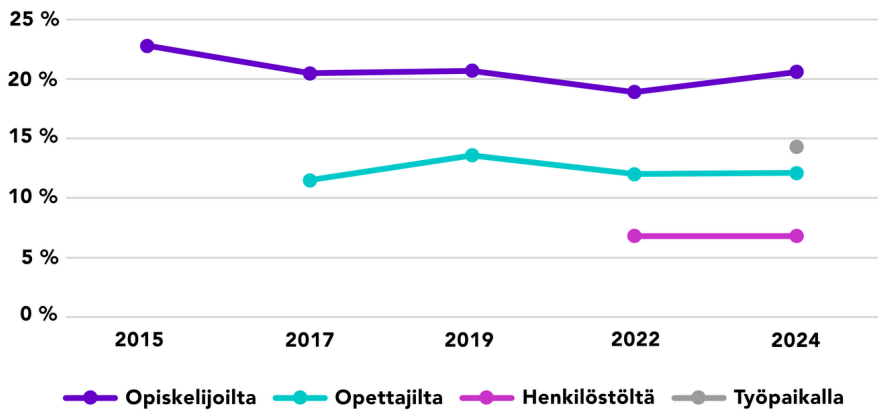
Aittoa amista, avointa dataa.

## Epäasiallisen kohtelun kokemukset enimmäkseen ennallaan

Opiskelijoiden kohtaama epäasiallista kohtelua ammatillisten opintojen aikana kysyttiin kolmella kysymyksellä, joista yksi koski kiusaamista ja väkivaltaa, yksi seksuaalista häirintää ja yksi syrjintää. Vastaajalta kysyttiin, oliko häntä kohdeltu epäasiallisesti ei koskaan, joskus tai usein joko opiskelijoiden, opettajien, oppilaitoksen muiden työntekijöiden tai työssäoppimisjakson henkilöstön toimesta. Lisäksi kysyttiin, oliko opiskelija itse kiusannut muita.

Epäasiallisen kohtelun kokemukset vaikuttavat melko muuttumattomilta vuosien välillä. Noin 21 prosenttia on kokenut muiden opiskelijoiden kohdelleen itseä epäasiallisesti, noin 12 prosenttia opettajien ja noin 7 prosenttia muun oppilaitoshenkilöstön. Uutena kysyttiin työssäoppimisjakson henkilöstön epäasiallisesta käytöksestä, joka asettui hieman opettajia korkeampaan 14 prosenttiin, tosin kysymys kysyttiin vain heiltä, jotka olivat jo olleet työssäoppimisjaksoilla (painottamaton N=7252).

## Kokemus vähintään yhdenlaisesta epäasiallisesta käytöksestä (%)



Edellisvuosien tapaan kaksi prosenttia koki, että kiusaaminen tai häirintä oppilaitoksessa on hidastanut opintoja. Prosentti koki opintojen hidastuneen työssäoppimisjaksoilla tapahtuvan kiusaamisen tai häirinnän takia. Opintojen keskeyttämistä tai alan tai oppilaitoksen vaihtamista harkinneista opiskelijoista (painottamaton N=1001) 10 prosenttia mainitsi syyksi kiusaamisen tai häirinnän, mikä on suurempi osuus kuin vuosina 2017–2022.

## Turvallisuuden kokemuksessa ei muutosta

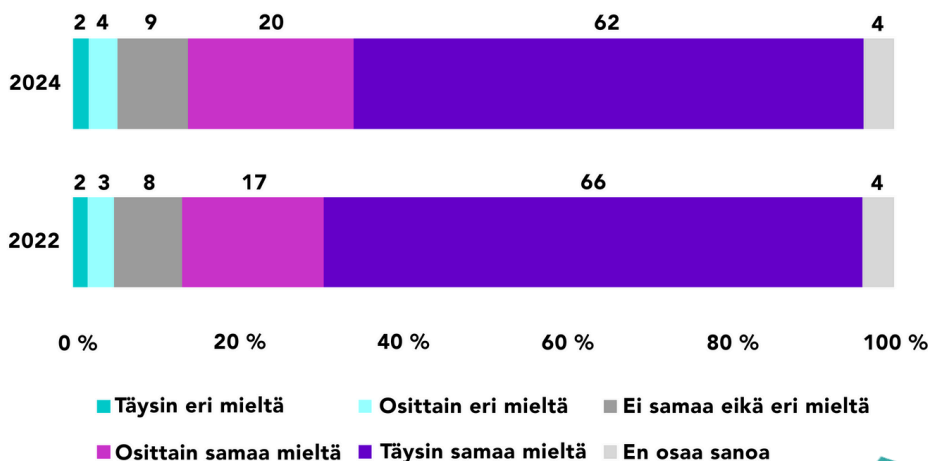
Turvallisuuden kokemuksessa ei ollut suuria muutoksia vuoteen 2022 verrattuna. Seitsemän prosenttia koki olonsa turvattomaksi joko oppilaitoksessa tai työssäoppimisessa.

Oppilaitoksessa olonsa osittain tai täysin turvallisiksi kokevien osuus oli 82 prosenttia, mutta täyttä turvallisuutta kokeneiden osuus oli 3,4 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2022. Ero on kuitenkin niin pieni, että se saattaa selittyä vastaajajoukkoon liittyvällä satunnaisvaihtelulla. Turvattomuutta kokevien osuus pysyi noin viidessä prosentissa ja epävarmojen osuus noin 12 prosentissa.

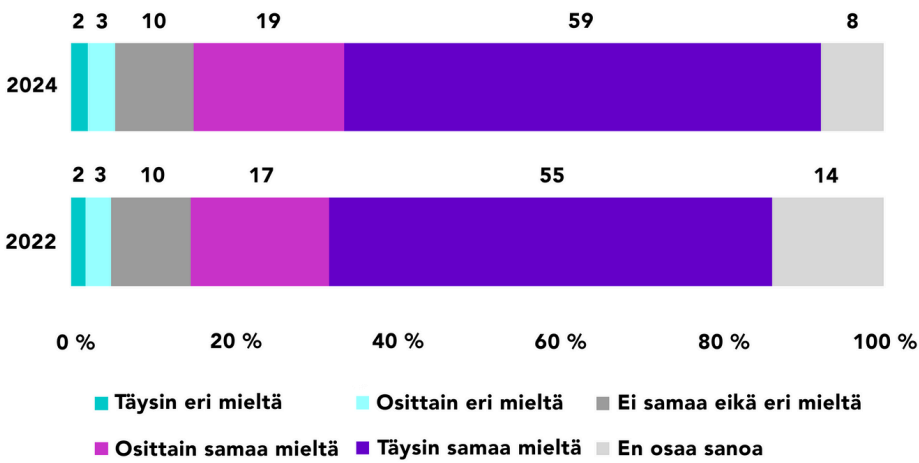
Työssäoppimisessa olonsa turvallisiksi kokevien osuus kasvoi 2022 vuoden 72 prosentista 77 prosenttiin. Muutos selittyy "en osaa sanoa"-vastanneiden osuuden pienentymisellä; yhteensä epävarmojen osuus pieneni 23 prosentista 17 prosenttiin. Turvattomuutta kokeneiden osuus pysyi viidessä prosentissa.

Erot vuoden mukaan ja oppilaitoksen ja työpaikan välillä häviävät, jos epävarmat vastaajat rajataan tarkastelun ulkopuolelle ("ei samaa eikä eri mieltä", "en osaa sanoa"). Tällöin olonsa kokisi turvallisiksi 93–94 prosenttia vastaajista. Rajaus ei kuitenkaan välttämättä ole sisällöllisesti perusteltu, koska opiskeluviihtyvyyttä voi heikentää myös suoranaista turvattomuutta pienempi epävarmuus ja epätietoisuus.

## Koin oloni turvallisiksi oppilaitoksessani (%)



## Koin oloni turvalliseksi työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa (%)



## Ketkä kokivat olonsa turvalliseksi?

### Vanhemmat opiskelijat kokivat olonsa selvästi turvallisemmaksi kuin alle 20-vuotiaat.

Tulos on odotettu, koska vanhemmat ovat todennäköisemmin itsevarmempia, ovat olleet vuosia työelämässä ja ovat saattaneet opiskella jo useampia tutkintoja. Ero nuorempien ja vanhempien välillä oli kuitenkin kasvanut vuoteen 2022 verrattuna kuusi prosenttiyksikköä: nuorempien arvio heikentyi ja vanhempien parani lähes yhtä paljon.

### Vuosikurssien välillä ei ollut suurta eroa.

Vuoteen 2022 verrattuna ero oli kasvanut 1,8 prosenttiyksikköä joutuksen mahdollisesti ikäryhmien välisen eron kasvusta. Tulkintaa tukee se, että ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat kokivat olonsa hieman turvallisemmaksi kuin pidempään opiskelleet sekä nuoremmista että vanhemmissa opiskelijaryhmissä.

Ero saattaa olla yhteydessä siihen, että osittaisen tai täyden turvallisuuden kokemus oli viisi prosenttiyksikköä pienempi työssäoppimispaikoilla kuin oppilaitoksissa. Pidempään opiskelleiden yhteenlaskettua turvallisuuden tunnetta saattaa heikentää työssäoppimispaikalla koettu turvattomuus tai epävarmuus. On tosin todettava, että havaittuja eroa saattaa selittää tai voimistaa myös se, että ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat tavoitetaan kyselyyn kattavammin. Tällöin voi olla, että pidempään opiskelleiden vastaajien joukkoon on valikoitunut enemmän heitä, jotka ovat tyytymättömiä turvallisuuden tunteeseensa.

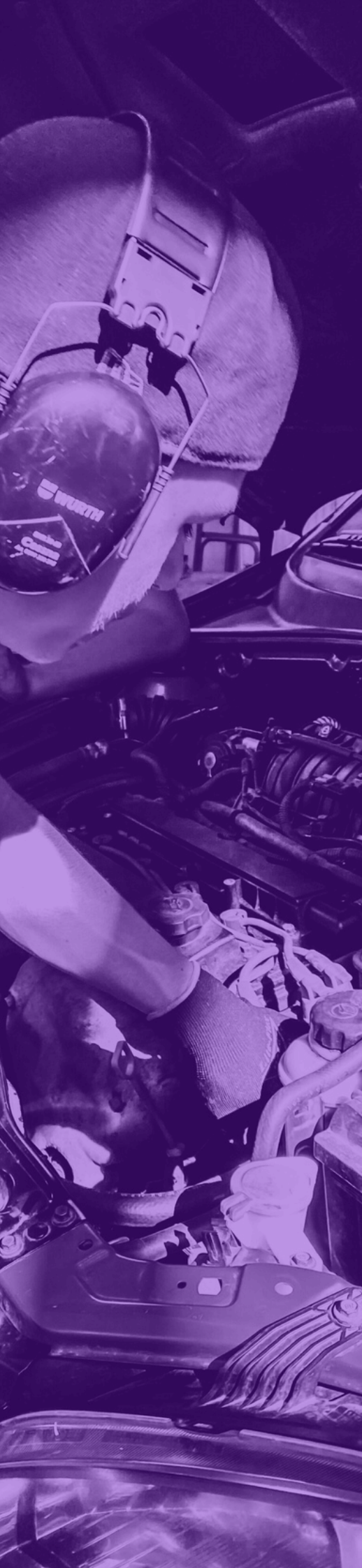
### Vähemmistöön kuulumattomat kokivat olonsa turvallisemmaksi kuin oman arvionsa mukaan vähemmistöön kuuluvat.

Vähemmistökokemusta kysyttiin barometrissa uudella tavalla, joten suoraa vertailukohtaa ei löydy aiemmilta vuosilta. Voidaan kuitenkin esimerkkinä todeta, että oppimisvaikeuden tai oppimiseen vaikuttavan sairauden tai vamman olemassaolo vuonna 2022 oli yhteydessä vuoden 2024 vähemmistökokemusta vastaavaan turvallisuuden tunteeseen.

### Naisten ja miesten välillä ei ollut eroa turvallisuuden tunteessa ja sukupuolikohtainen ero vuoteen 2022 oli enimmillään 2,9 prosenttiyksikköä.

Muuta sukupuolta olevien ja niiden, jotka eivät kertoneet sukupuoltaan, kokemus oli kuitenkin selvästi heikompi 15–19,6 prosenttiyksikön erolla. Vuoteen 2022 verrattuna muuta sukupuolta olevien turvallisuuden tunne parani 5,2 prosenttiyksiköllä 63 prosenttiin ja niiden, jotka eivät halunneet kertoa sukupuoltaan, turvallisuuden tunne parani 2,9 prosenttiyksiköllä 63 prosenttiin. Mikäli jälkimmäiseen ryhmään lasketaan mukaan heidät, jotka jättivät sukupuolikysymyksen tyhjäksi, nousi turvallisuuden tunne 66 prosenttiin. Kokonaisuudessaan tulos on positiivinen, mutta vastajaryhmän pieni koko altistaa suurille suhteellisille muutoksille (painottoman  $N(2024)=726$ ,  $N(2022)=1166$ ).





## Kieliryhmien väliset erot olivat pieniä.

Muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien kokemus turvallisuudesta parani 2,7 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna, mutta muutos saattaa selittyä myös satunnaisvaihtelulla. Suomen- (ml. saame) ja ruotsinkielisten kokemus turvallisuudesta pysyi samana kuin vuonna 2022: ruotsinkielisissä oli noin kolme prosenttiyksikköä vähemmän olonsa turvallisiksi kokevia.

## Oppilaitoksen toimipaikan AVI-alueen mukaan tarkasteltuna erot turvallisuuden tunteessa olivat muutamasta prosentista lähes kymmeneen.

Turvallisuuden tunne oli heikentynyt kaikilla alueilla 1–2 prosenttiyksikköä Lapin ja Itä-Suomen AVI-alueita lukuun ottamatta. Eroihin saattaa liittyä satunnaisvaihtelua tai vastajajoukon valikoitumista sen mukaan, miten koulutuksen järjestäjät ovat toteuttaneet tiedonkeruun, koska vuoden 2022 aineistossa erot olivat suurimmillaankin 3,6 prosenttiyksikköä. Muutos vaikuttaa isolta, joten alueiden välisiä eroja olisi analysoitava tarkemmin.

Koulutusalojen välillä havaittiin eroja turvallisuuden tunteessa. Humanististen ja taidealojen opiskelijat raportoivat korkeinta turvallisuuden tunnetta ja kaupan ja hallinnon alan opiskelijat matalinta. Samat koulutusalat olivat vertailun korkein ja matalin myös vuonna 2022, mutta kaupan ja hallinnon ero muihin aloihin ei ollut yhtä selkeä, vain 1–2 prosenttiyksikköä vuoden 2024 noin neljän sijaan. Muutoin koulutusalojen turvallisuuskokemukset pysyivät melko vakaina vuosien 2022 ja 2024 välillä. Pienimmät koulutusala 1-luokituksen ryhmät jätettiin vertailun ulkopuolelle.

## Perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen opiskelijoista 82–83 prosenttia koki oppilaitoksen osittain tai täysin turvallisiksi.

Valmentavan koulutuksen kohdalla turvallisuuden tunne oli matalampi 76 prosenttia, sama kuin vuonna 2022.

## Kesällä opiskelevilla on taloudellisesti tiukempaa

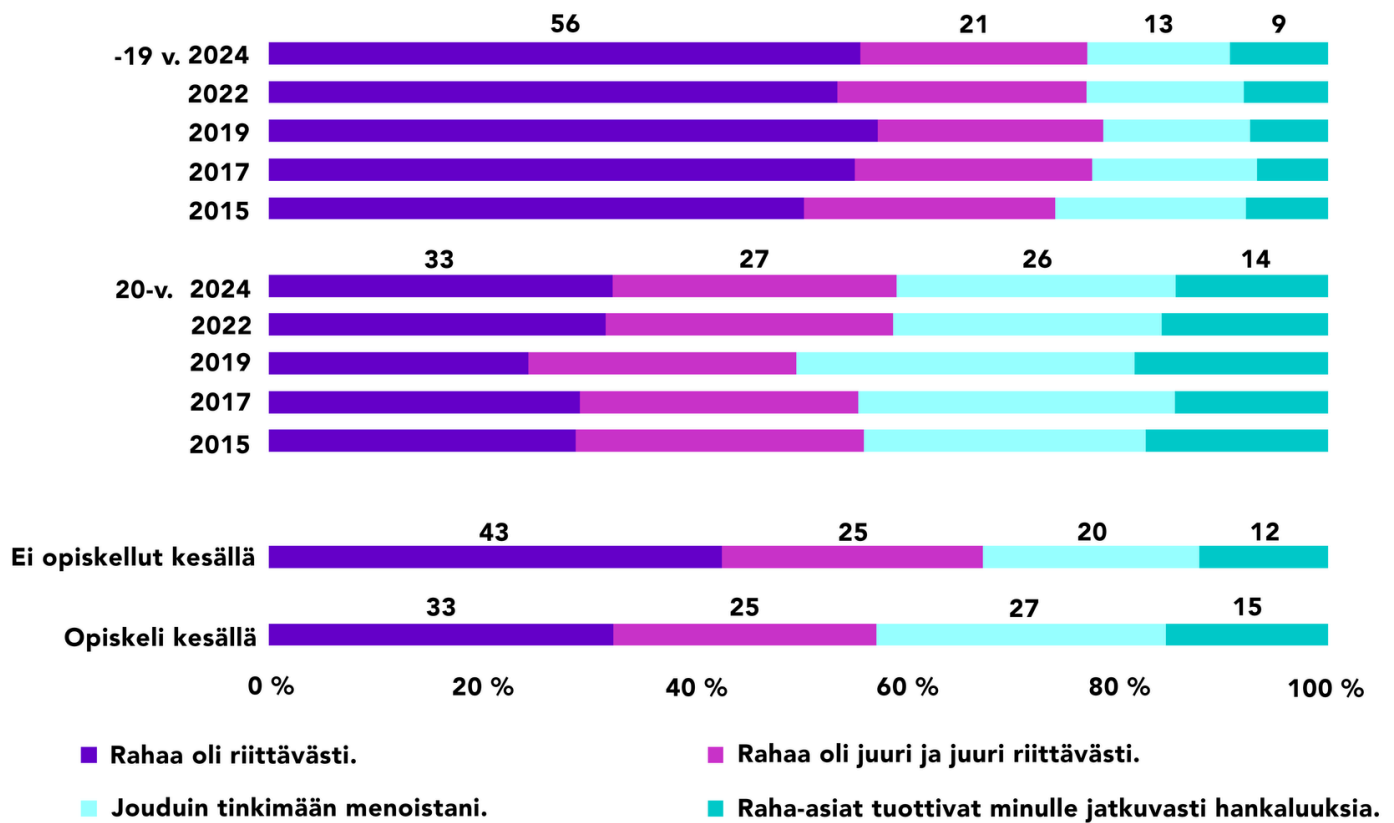
Rahojen riittävyys koettiin hieman paremmaksi kuin vuonna 2022, mutta erot vuosien 2015–2024 välillä olivat pääasiassa pieniä, korkeintaan muutaman prosentin heilahteluja. Toimeentulon kokemus vaikuttaa kokonaisuudessaan vakaalta siten, että alle 20-vuotiaista noin 55 prosenttia ja 20-vuotiaista tai vanhemmista noin 31 prosenttia kokee rahaa olleen riittävästi. Jatkuvia taloudellisia hankaluuksia koki 8–9 prosenttia nuorista ja 14 prosenttia vanhemmista.

Asumistukea tai asumislisää saavilla oli muita tiukempaa ja samoin niillä, jotka eivät asu huoltajan luona. Huoltajan luona asuvista 60 prosenttia koki rahaa olleen riittävästi ja muulla tavalla asuvista vain 43 prosenttia (eroa 16,9 prosenttiyksikköä). Erotuksen suuruusluokka oli sama myös vanhemmilla (47 ja 31 prosenttia).

Asumistukea tai asumislisää saavista nuorista 40 prosenttia koki rahan riittäneen ja vanhemmista 21 prosenttia. Jos opintoja rahoitti muilla tavoilla kuin asumistuella tai -lisällä, rahojen koettiin riittävän paremmin: osuudet olivat 58 prosenttia nuorilla ja 37 prosenttia vanhemmilla. Asumistuen muutokset 2024–2025 eivät näy vielä tuloksissa.



## Miten rahasi riittivät viimeisen puolen vuoden aikana? (%)



Kesällä opiskelleista 33 prosenttia koki rahan riittäneen viimeisen puolen vuoden aikana. Jotain muuta kesällä tehneiden osuus oli yhdeksän prosenttiyksikköä suurempi 42, ja ero ei muuttunut merkittävästi opiskeluvuoden mukaan. Toisen tai myöhemmän vuoden opiskelijoista 15 prosenttia oli opiskellut kesällä.

### 3/4 piti työssäoppimisjaksoa onnistuneena

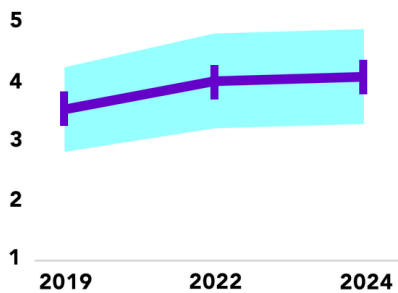
Työssäoppimisjaksoa piti onnistuneena 76 prosenttia ja hieman pienempi 71 prosentin osuus arvioi työssäoppimisjakson parantavan työllistymismahdollisuuksia. Kriittisten vastausten osuus oli 6–7 prosenttia ja epävarmojen 18–23 prosenttia, eli ero jakson onnistumisen ja työllistymishyötyjen välillä selittyi epävarmojen osuudella.

Vanhemmat opiskelijat arvioivat jakson onnistumisen ja työllistymishyödyt paremmiksi kuin alle 20-vuotiaat (eroa 4,8–4,9 prosenttiyksikköä).

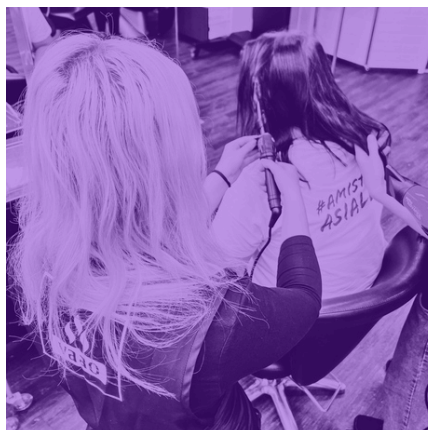
Työssäoppimisjaksojen toteutusta ja laatua arvioitiin yhdeksästä väittämästä koostuvan summamuuttujan avulla. Summamuuttujassa arvioitiin esimerkiksi sitä, saiko ohjeita oppilaitoksesta ennen jakson alkua, saiko valita työpaikkansa, ottiko työyhteisö hyvin vastaan ja kokiko valmiutensa riittäviksi työssäoppimiseen. Työssäoppimisjaksojen laatu sai opiskelijoilta melko hyvän arvion 4,1 viidestä (keskihajonta 0,8). Vastaajan iän ja koulutusalan mukaisia eroja ei käytännössä havaittu, mutta vanhemmat opiskelijat antoivat aavistuksen korkeampia arvioita kuin nuoremmat vuosina 2022–2024 (eroa 0,10–0,14 vuosina 2022–2024,  $\text{eta}^2 < 0,01$ ) ja koulutusalojen välinen ero oli suurimmillaan samaa kokoluokkaan.



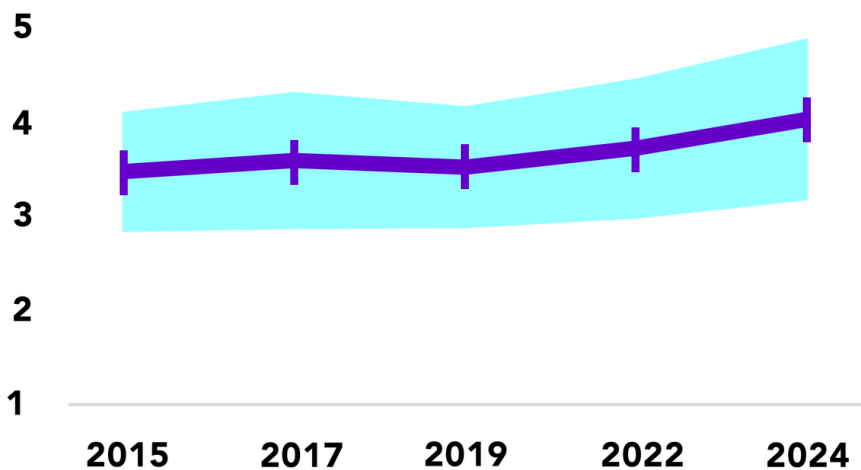
### Työssäoppimisjakson laatu, keskiarvo ja alue, joka sisältää n. 68 prosenttia vastaajista (keskihajonta)



Koulutuksen järjestäjien välillä havaittiin pieni ero, jonka suuruuteen tosin vaikuttaa järjestäjien ja oppilaitosten vaihteleva osallistumisaste. Jos vuoden 2024 aineisto rajataan vähintään 50 vastaajan järjestäjiin (N=6401), ero suurimman ja pienimmän keskiarvon välillä oli 0,7 (3,7–4,5,  $\eta^2=0,019$ ). Parhaita arvioita saaneiden järjestäjien vastauksissa oli tosin sanoen enemmän melko ja täysin samanmielisiä, kun taas heikompia arvioita saaneilla oli keskimäärin enemmän melko samanmielisiä ja ei samaa eikä eri mieltä olevia opiskelijoita.



### Opetuksen laatu, keskiarvo ja alue joka sisältää n. 68 prosenttia vastaajista (keskihajonta)



### Opetuksen laadun arviot parantuneet

Opetuksen laatua arvioivan summamuuttujan keskiarvo on parantunut aiempiin vuosiin verrattuna. Vuoteen 2022 verrattuna keskiarvo parani 3,7:stä 4,1:een viidestä (eroa 0,31,  $\eta^2=0,035$ ). Indikaattori koskee opetuksen hyvyttä, selkeyttä, palautteen saamista, arvioinnin oikeudenmukaisuutta ja riittävää tuensaantia. Vanhemmat opiskelijat ovat arvioineet opetuksen laadun alle 20-vuotiaita aavistuksen paremmaksi joka vuonna. Vuonna 2024 eroa oli 0,21 viidestä ( $\eta^2=0,014$ ).

### Indikaattorisummamuuttujien keskiarvot

(1=eri mieltä/tyytymätön, 5=samaa mieltä/tyytyväinen)

	2015	2017	2019	2022	2024
Amiksen arvostus	4,39	4,20	4,42	4,16	4,16
Työssäoppimisjakson laatu			3,55	4,04	4,12
Opiskeluympäristön laatu ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus	3,80	4,02	3,76	4,16	4,08
Opetuksen laatu	3,49	3,61	3,54	3,75	4,06
HOKS-prosessin laatu			3,56	3,96	4,01
Oppimateriaalien ja välineiden laatu				3,90	3,99
Saanut riittävästi tietoa ja ohjausta	3,50	3,44	3,50	3,83	3,90
Usko pysyvään työhön nykyisellä alalla	3,69	3,73	3,90	3,25	3,81
Opiskeluinto	3,35	3,48	3,41	3,10	3,53
Sosiaalisen kanssakäymisen valmiudet	3,25	3,04	3,36		3,40

Summamuuttujat laskettiin yksilötasolla validien vastausten mukaan, jolloin huomioidaan eräkato ja se, että summamuuttujien taustalla olevien kysymysten määrä on suurempi myöhempinä vuosina. Vuosina 2015–2019 useimmissa kysymyksissä käytetty 1–7-asteikko skaalattiin välille 1–5.



# Mikä on Amisbarometri?

Amisbarometri on kerätty kahden vuoden välein vuodesta 2015 ja sen tavoitteena on tuottaa seurantatietoa ammattiin opiskelevien koulutuksesta, hyvinvoinnista ja tulevaisuudennäkymistä. Amisbarometrin avulla suomalaisesta ammatillisesta koulutuksesta halutaan kehittää maailman parasta!

Monipuolinen kysely käsittelee koulutukseen hakeutumista, opiskelua, opiskelukykyä, opetusta, ohjausta, opiskeluympäristöä, toimeentuloa, hyvinvointia ja tulevaisuusodotuksia.

**Kyselyyn vastasi 15580 opiskelijaa.** Vastaajista 66 prosenttia oli alle 20-vuotiaita, 15 prosenttia 20–29-vuotiaita ja 19 prosenttia tätä vanhempia.

Amisbarometri on vapaasti hyödynnettävissä oppilaitosten omiin tarpeisiin, tutkimus- ja asiantuntijakäyttöön sekä medialle. Tietoa kerätään, jotta voisimme luoda ratkaisumalleja ammatillista koulutusta koskeviin haasteisiin ja tuoda amisten näkökulmaa mukaan julkiseen keskusteluun.

**Tähän esitteeseen on poimittu muutamia tuloksia vuonna 2024 kerätystä Amisbarometrasta.**

Tämä on kuitenkin vasta ensivaikutelma. Lisää tuloksia Amisbarometrasta löydät sivulta **amisbarometri.fi**

Opiskelijat, oppilaitokset, yritykset, tutkijat, toimittajat ja sinä voitte käyttää Amisbarometrin tuloksia työssänne. Tutustukaa, tutkikaa, käyttäkää ja raportoikaa. **Amisbarometri kuuluu meille kaikille!**

## Amisbarometrin toteutus

Amisbarometri 2024 on tehty opetus- ja kulttuuriministeriön ja Teollisuusliiton tuella ja sen toteutuksesta ovat vastanneet Suomen Ammattiin Opiskelevien liitto – SAKKI ry sekä Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus sr.

Amisbarometrin tiedonkeruu toteutettiin marraskuun lopusta maaliskuun alkuun 2023–2024. Kysely suunnattiin kaikille ammatillisen toisen asteen opiskelijoille. Ammatillisten perustutkintojen lisäksi aineisto kattaa ammattitutkinnot, erikoisammattitutkinnot, valmentavat koulutukset, tutkintojen osat ja muut ammatilliset koulutukset.

SAKKI ja Otus kutsuivat kaikki OKM:n alaiset toisen asteen koulutusta tarjoavat oppilaitokset osallistumaan tutkimukseen. Oppilaitokset järjestivät vastaamistilanteen parhaaksi katsomallaan tavalla tai välittivät kyselylinkin opiskelijoilleen. Vastauksia saatiin yhteensä 80 koulutuksen järjestäjältä (56 %) ja 89 oppilaitoksesta.

Painotuksella on oikaistu poikkeamia perusjoukosta siten, että tutkimusaineisto jälkiositettiin vastaajan ikäluokan, sukupuolen ja äidinkielen mukaan. Ositteiden jatkamia verrattiin OPH:n rekisteriaineistoon (Vipunen-tietokanta, opiskelijamäärä vuodet 2015 ja 2017, netto-opiskelijamäärä vuodet 2019, 2021, 2023).

Anonymisoitu tutkimuskäyttöön tarkoitettu aineisto toimitetaan Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston Ailapalveluun, josta se on yhdistettävissä aiempien vuosien aineistoihin.

# AMIS BARO METRI

Tähän esitteeseen on poimittu muutamia tuloksia vuonna 2024 kerätystä Amisbarometrasta. Tämä on kuitenkin vasta ensivaikutelma. Lisää tuloksia Amisbarometrasta löydät sivulta [amisbarometri.fi](https://amisbarometri.fi).



Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus on opiskelijaa lähellä oleva koulutuksen asiantuntija. Otus on perustettu vuonna 1989. Opiskelun ja koulutuksen lisäksi Otuksen tutkimusalueita ovat opiskelijoiden, nuorten ja valmistuneiden arki, hyvinvointi, työllisyys ja osaaminen.



SAKKI eli Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto perustettiin vuonna 1987. Olemme amisten ääni valtakunnan tasolla. Huolehdimme, että amiksia koskevissa uudistuksissa huomioidaan amisten näkökulma, ja että amisten kokemuksia kuunnellaan päätöksiä tehtäessä.

Tarjoamme opiskelijalle parhaan väylän päästä ja oppia vaikuttamaan. Toimintamme on amislähtöistä ja amiksia varten.

**Olemme #amistenasialla**

#aitoamis #avoindata [amisbarometri.fi](https://amisbarometri.fi)